

RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÍSKÁNÍ SPECIALIZOVANÉ ZPŮSOBILOSTI

v oboru

KLINICKÁ LOGOPEDIE

1. Cíl specializačního vzdělávání

Cílem specializačního vzdělávání ve specializačním oboru klinická logopedie je příprava odborníka – specialisty pro oblast poruch a vad mezilidské komunikace k získání specializované způsobilosti osvojením potřebných teoretických znalostí a praktických dovedností. Získaná specializovaná způsobilost umožňuje samostatnou činnost v oblasti prevence, speciálně pedagogické diagnostiky, edukace, reedukace i rehabilitace vad a poruch mezilidské komunikace.

Absolvent přípravy má hluboké teoretické a praktické znalosti v anatomii, fyziologii a patologii orgánů řeči a sluchu, dokonale ovládá speciálně pedagogické metodiky týkající se sluchových vad a poruch vývoje řeči, problematiku integrace pacientů a problematiku speciálního školství.

Je dobře seznámen se základy souvisejících lékařských oborů (zejména foniatry, neurologie, psychiatrie, geriatrie i rehabilitačního lékařství) a pedagogických oborů (znalost základního školství, speciálně pedagogická centra, pedagogicko-psychologické poradny) a zdravotnickou legislativou. Je oprávněn samostatně pracovat v oboru klinická logopedie ve zdravotnictví.

Svou náplní patří klinická logopedie mezi obory rehabilitačního charakteru. Péče o osoby (všech věkových kategorií) s poruchami komunikace je většinou pravidelná a dlouhodobá. Za výkon povolání klinického logopeda se považují činnosti uvedené v § 111 vyhlášky č. 424/2004 Sb.

2. Podmínky specializačního vzdělávání

2.1 Vstupní podmínky

Podmínkou pro přijetí do specializačního vzdělávání v oboru klinická logopedie je získání odborné způsobilosti k výkonu povolání logopeda ukončením akreditovaného magisterského studijního oboru speciální pedagogika se státní závěrečnou zkouškou z logopedie a surdopedie.

2.2 Průběžné podmínky

Specializační vzdělávání se uskutečňuje při výkonu povolání formou celodenní přípravy v rozsahu odpovídajícím stanovené týdenní pracovní době.

V průběhu specializačního studia je nutný výkon zdravotnického povolání v příslušném oboru specializace minimálně 1 rok z období posledních 6 let v rozsahu minimálně poloviny stanovené týdenní pracovní doby nebo minimálně 2 roky výkonu povolání z období posledních 6 let v rozsahu minimálně pětiny stanovené týdenní pracovní doby od data přihlášení se k atestační zkoušce.

2.3 Výstupní podmínky

Účastník specializačního vzdělávání musí získat minimálně *60 kreditů* ročně (za semestr specializačního vzdělávání se započítává 25 kreditů při splnění požadavků vymezených vzdělávacím programem a logbookem).

V průběhu vzdělávacího programu pro získání specializace musí účastník absolvovat:

a) povinnou praxi v oboru klinická logopedie, která je součástí specializačního programu, probíhá nejméně *36 měsíců* na odborném logopedickém pracovišti pod odborným dohledem klinického logopeda,

b) povinnou doplňkovou praxi:

12 týdnů ve zdravotnickém zařízení poskytujícím logopedickou péči pod přímým vedením klinického logopeda,

6 týdnů v lůžkovém zdravotnickém zařízení, poskytujícím mimo logopedické péče i péči foniatrickou, otorinolaryngologickou, neurologickou, rehabilitační, geriatrickou, nebo psychiatrickou, a to alespoň na čtyřech z uvedených pracovišť,

c) doporučenou doplňkovou praxi:

1 týden ambulantní část neurologie, příp. stacionář zaměřený na onemocnění CNS,

1 týden dětská psychiatrie či psychologie,

1 týden ambulance plastické chirurgie, rehabilitace, ORL, pediatrie a geriatry,

1 týden školská zařízení ve spádové oblasti (speciálně pedagogická centra, speciální školy, pedagogicko-psychologická poradna),

d) účast na vzdělávacích akcích:

povinná účast

- specializační kurzy v oboru klinická logopedie, foniatrie a pedaudiologie – celkem *2 týdny* (2 kredity za každý započatý den),
- seminář *Základy zdravotnické legislativy – 1 den* (2 kredity),
- kurz *Neodkladná první pomoc – 2 dny* (4 kredity),
- specializační odborná stáž na akreditovaném pracovišti, jejíž cílem je prohloubení znalostí na jiném pracovišti, než je místo výkonu povolání – *2 týdny* (2 kredity za každý započatý den),

- odborná stáž v klinické logopedii na specializovaném pracovišti, jejímž cílem je prohloubení znalostí na jiném pracovišti, než je místo výkonu povolání, pod odborným dohledem zdravotnického pracovníka – 2 *týdny* (2 kredity za každý započatý den),
- inovační kurzy s cílem seznámit se s novými poznatky v oboru (délka trvání 8 – 16 hodin) (1 kredit za každý započatý den),

doporučená účast

- specializační kurzy, pořádané akreditovaným pracovištěm pro další související odbornosti (např. klinická psychologie, neurologie, geriatric, rehabilitační lékařství apod.) (1 kredit za 1 započatý den),
- inovační kurzy, pořádané pod vedením pracovníka se způsobilostí k výkonu zdravotnického povolání v oboru bez odborného dohledu s cílem seznámení se s novými poznatky a metodami (1 kredit za každý započatý den),
- školicí akce, seminář nebo odborný kurz v délce nejméně 2 hodiny, pořádaný jinou právnickou nebo fyzickou osobou, pokud se program školicí akce týká oboru činnosti nelékařského zdravotnického pracovníka,
- odborná konference, kongres nebo sympozium v délce nejméně 4 hodin.

3. Obsah specializačního vzdělávání

3.1 Rozsah požadovaných teoretických znalostí:

a) poruchy hlasu:

- anatomie hlasového a dýchacího ústrojí,
- fyziologie a patologie tvorby hlasu,
- fyziologie mluvního a zpěvního hlasu,
- základní rozdělení poruch hlasu,
- prevence poruch hlasu a principy hlasové hygieny u dětí a dospělých,
- hlas v edukaci a rehabilitaci poruch řeči a vad sluchu ve vztahu k profesi klinického logopeda;

b) poruchy řeči:

- anatomie a fyziologie řečového ústrojí,
- zpětnovazebné mechanismy a funkce CNS ve vztahu k řeči,
- koordinace řečových funkcí CNS, dominance a laterality funkcí,
- fyziologie a patofyziologie tvorby hlásek,
- vývoj dětské řeči,
- poruchy vývoje řeči (opožděný vývoj řeči, vývojová dysfázie),
- poruchy vývoje mluvních funkcí (dyslalie, palatolalie, rinolalie),
- symptomatické poruchy řeči u organických poruch CNS (DMO, LMD, dysarthrie),
- poruchy gnostických a fatických funkcí,

- poruchy plynulosti řeči (koktavost, tumultus sermonis),
- poruchy vývoje poznávacích činností (specifické poruchy učení - dyslexie, dysortografie, dyskalkulie, dyspraxie, dysgnozie, dysmuzie),
- poruchy řeči při psychiatrických onemocněních (pervazivní vývojové poruchy),
- poruchy řečové komunikace při demencích,
- poruchy řeči při organických změnách mluvidel;

c) sluchové vady:

- základy anatomie a fyziologie sluchového ústrojí s důrazem na centrální složku,
- sluch v řečové komunikaci, percepce řeči (zpracování akustického signálu),
- vztah sluchu a řeči ve vývoji a v pozdějším životě,
- patofyziologie sluchového ústrojí - přehled onemocnění včetně vrozených vad,
- typy sluchových poruch a vad,
- základy diagnostiky - audiometrie tónová i slovní, objektivní audiometrie,
- základy sluchové protetiky - sluchadla, kochleární implantáty,
- reedukace a edukace sluchu a řeči u sluchových vad, včetně využití náhradních komunikačních smyslů;

d) požadované teoretické znalosti ze souvisejících oborů:

lékařské obory

foniatrie – základní diagnostické a diferenciativně diagnostické postupy z oblasti vad a poruch sluchu a řeči, základy sluchové protetiky,

audiologie – základy objektivních a subjektivních diagnostických metod (zejména závěry z nich vyplývající pro vlastní klinickou praxi),

neurologie – fyziologie a anatomie CNS, vývoj, poruchy vývoje a onemocnění CNS, (fatické poruchy, kognitivní poruchy, poruchy řečové komunikace v důsledku traumat hlavy, degenerativní onemocnění CNS),

geriatrie – poruchy komunikace související s poruchami sluchu a demencemi ve stáří,

psychiatrie – pervazivní vývojové poruchy, poruchy řeči a vady sluchu u psychiatricky nemocných osob,

endokrinologie – onemocnění žláz s vnitřní sekrecí, ovlivňující hlas, řeč a psychické funkce,

genetika – problematika týkající se patologie řečové komunikace, dědičnost sluchových a rozštěpových vad;

nelékařské obory

klinická psychologie – problematika řečové komunikace a jejích poruch, základy diagnostiky a terapie (individuální i rodinné),

lingvistika – obecné základy (podrobně pro český jazyk),

fonetika – obecné základy (podrobně normy pro český jazyk),

fonologie – obecné základy (podrobně pro český jazyk),

pedagogika – podrobně, je součástí základního studijního programu,

speciální pedagogika – mimo vlastní specializace má uchazeč podrobně znát i další speciálně-pedagogické obory, týkající se symptomatických poruch řeči (somatopedie, tyfopedie, etopedie a psychopedie).

Speciální modul úzkého zaměření (absolvováním lze získat certifikát)

Dysfagie

- anatomie, fyziologie a biomechanika polykacího aktu,
- etiologie, symptomatologie a diagnostika dysfagie,
- poruchy polykání v dětském věku,
- dysfagie u onkologických onemocnění,
- kompenzační rehabilitační techniky.

3.2 Rozsah požadovaných praktických dovedností:

a) poruchy hlasu:

- subjektivní hodnocení kvality hlasu a náhradního hlasu,
- veškeré diagnostické i terapeutické postupy spadají do kompetence lékaře-foniatra;

b) poruchy řeči a vady sluchu:

Diagnostika a diferenciální diagnostika poruch komunikace:

- v **oblasti poruch řeči** je prováděna standardními i nestandardními vyšetřovacími postupy a testy. Jejich vyhodnocení, interpretaci a dokumentaci musí klinický logoped ovládat plně teoreticky i prakticky u dětských i dospělých pacientů,
- v **oblasti poruch sluchu** provádí diagnostiku lékař-foniatr, který je koordinátorem terapeutického týmu,
- logoped se jako člen pracovního týmu podílí zejména na vyšetření aktuálního stupně vývoje řeči a celkové schopnosti komunikovat.

Požadované výkony

- základní hodnocení celkového vývoje dítěte v oblasti hrubé a jemné motoriky, intelektu, vizuální i akustické percepce,

- základní hodnocení úrovně grafomotoriky, kresby a vyhodnocení její obsahové a formální stránky (neverbální zkouška intelektu v předškolním věku),
- vyšetření porozumění řeči (standardními i specifickými testy dle jejich dostupnosti na pracovišti),
- vyšetření fonemického slyšení standardizovaným testem, interpretace a dokumentace výsledků,
- vyšetření hrubé a jemné motoriky s důrazem na motoriku mluvidel speciálními testy, interpretace a dokumentace výsledků,
- vyšetření vlastní produkce řeči: hodnocení úrovně jazykových rovin (lexikálně sémantické, morfologicko-syntaktické, foneticko-fonologické a pragmatické,
- podrobné vyšetření artikulace a jeho dokumentace,
- vyšetření a vyhodnocení stupně poruchy plynulosti řeči,
- vyšetření laterality standardizovaným testem, interpretace a dokumentace výsledků,
- vyšetření fatických funkcí a vyhodnocení pomocí baterie příslušných testů, interpretace a dokumentace výsledků,
- vyšetření demence dostupnými testy, jejich vyhodnocení, interpretace výsledků a jejich dokumentace,
- odborné pedagogické posouzení školní zralosti a školního zařazení dítěte s poruchou řeči.

Edukace, reedukace a rehabilitace poruch řeči je hlavní pracovní náplní v oboru klinické logopedie -

- klinický logoped musí plně prakticky i teoreticky ovládat všechny standardní terapeutické postupy pro jednotlivé diagnózy v oblasti vad sluchu a poruch řeči (viz teoretická část),
- na základě výsledků diagnostiky sestavuje individuální edukační, reedukační nebo rehabilitační plán,
- částečně teoreticky i prakticky ovládá speciální postupy i méně běžné postupy,
- průběžně se seznamuje s novými terapeutickými postupy a uvádí je do vlastní klinické praxe,
- podílí se aktivně na zajištění týmové péče v návaznosti na individuální rehabilitační plán logopedické péče pro každého konkrétního pacienta,
- provádí nácvik jednotlivých konkrétních činností, sloužících k rozvoji intelektu, zrakové percepce, sluchové percepce, hrubé a jemné motoriky, grafomotoriky a k rozvoji řeči u poruch vývoje řeči a vad sluchu,
- provádí konkrétní přípravu k vyšetření sluchu u malých dětí,
- provádí konkrétní terapeutické postupy při úpravách artikulace,
- provádí konkrétní terapeutické postupy při úpravě poruch plynulosti řeči,
- provádí konkrétní terapeutické postupy při rehabilitaci komunikačních schopností pacientů s těžkým poškozením nebo ztrátou mluvené a psané řeči (afázií, alexií, agrafií) po CMP, úrazech hlavy, nádorových onemocněních a jiných onemocněních CNS,

- provádí konkrétní terapeutické potupy při rehabilitaci osob s komunikačními obtížemi ve vyšším věku.

c) v oblasti technických dovedností prakticky ovládá:

- techniku zvukového záznamu a jeho fonetický přepis,
- základy práce s audiovizuálními a elektroakustickými přístroji a pomůckami,
- prakticky zvládá základní technickou obsluhu při užívání protetických pomůcek v oboru (zejm. sluchadla),
- teoreticky i prakticky ovládá základy práce s počítačovou technikou, umí využívat prakticky softwarové vybavení na pracovišti,
- prakticky ovládá práci s počítačovými programy a jejich praktické využití v edukaci, reedukaci a rehabilitaci poruch komunikace u dětí i dospělých.

d) v oblasti pedagogických a organizačních znalostí prakticky ovládá:

- organizaci práce logopedické ambulance, principy týmové práce, vedení zdravotnické dokumentace, depistáž a dispenzarizace vad řeči a sluchu,
- znalosti o typech a síti speciálních školských a zdravotnických zařízení a zařízení sociální péče a možnosti rekvalifikace osob s vadami řeči, sluchu a s kombinovanými vadami alespoň ve své spádové oblasti.

4. Všeobecné požadavky

a) základní právní předpisy platné ve zdravotnictví (viz část 7)

b) organizace a systém zdravotní péče (rezort zdravotnictví):

- znalost organizace systému zdravotní péče v ČR a její využívání ve vlastní klinické praxi,
- zásady týmové spolupráce a schopnost využívat je ve vlastní klinické praxi,
- základy lékařské etiky,
- etika zdravotnického pracovníka – nelékaře (Profesní etická charta logopeda ve zdravotnictví),
- schopnost komunikace a předávání informací v pracovním mezioborovém týmu,
- respektování odborných i manažerských dovedností jiných odborníků v týmové spolupráci, uplatňování vlastních odborných i manažerských dovedností v klinické praxi,
- znalost základní dokumentace oboru (chorobopis, zprávy, povinná hlášení, statistiky),
- znalost neodkladné první pomoci a v nutném případě její aktivní poskytování
- znalosti počítačové techniky a její využití pro dokumentaci, terapii i získávání nejnovějších informací z vlastního oboru i oborů souvisejících.

c) organizace a systém vzdělávání (rezort školství):

- znalost systému pregraduálního i postgraduálního vzdělávání k získání kvalifikace (rozdíly v přípravě klinického a školského logopeda),

- systém základních a speciálních škol,
- systém, organizace a náplň činnosti speciálně pedagogických center,
- systém, organizace a náplň činnosti pedagogicko-psychologických poraden.

d) mezirezortní spolupráce

- účast na koordinaci péče o pacienty s poruchami hlasu, řeči a vadami sluchu v rezortech zdravotnictví, školství a sociální péče.

e) mezinárodní spolupráce

- organizace péče o nemocné s poruchami a vadami mezilidské komunikace v zemích EU, zejména ve Slovenské republice (prostupnost vzdělávacích pregraduálních i postgraduálních systémů obou zemí).

5. Hodnocení specializačního vzdělávání:

a) průběžné hodnocení školitelem:

- záznam o absolvované praxi (konkrétních činnostech na pracovišti) v průkazu odbornosti. Záznamy o průběžném hodnocení školitelem pravidelně v šestiměsíčních intervalech;

b) předpoklad přístupu k atestační zkoušce:

- absolvování povinné praxe a povinných školicích akcí – záznam v průkazu odbornosti. Účastník specializačního vzdělávání musí získat minimálně 60 kreditů ročně, které mu umožní přistoupit k atestační zkoušce;
- úspěšné absolvování písemného testu (alespoň 50 bodů ze 70 možných),
- vypracování písemné práce: předložení zpracovaných tří kazuistik z vlastní klinické praxe včetně dokumentace provedených vyšetření i efektu terapie,
- předložení seznamu výkonů (logbook) potvrzeného školitelem;

6. Charakteristika činností

Klinický logoped je zdravotnickým vysokoškolským pracovníkem - nelékařem, který je oprávněn samostatně zajišťovat specializovanou péči o děti a dospělé s poruchami a vadami komunikačního procesu. Za výkon povolání klinického logopeda bez odborného dohledu se považuje činnost v souladu s § 111 vyhl.č. 424/2004 Sb.:

- provádí logopedickou diagnostiku a diferenciální diagnostiku pro další léčebnou činnost a výsledky postupuje dalším odborníkům,
- provádí léčbu a rehabilitaci všech poruch a vad řeči, sluchu a hlasu dětí a dospělých,
- provádí logopedickou prevenci, výchovu a poradenství s cílem dosažení kvalitního vývoje komunikačních dovedností,
- školí zdravotnické pracovníky v oblasti komunikativních možností při poškození centrálního nervového systému,
- odborně vede logopedy,

- provádí poradenskou činnost v oblasti péče o zdravý vývoj řeči,
- provádí konziliární a posudkovou činnost.

7. Seznam doporučené literatury

1. AMBLER, Z., BEDNAŘÍK, J., RŮŽIČKA, E. a kol.: *Klinická neurologie. I. část obecná*. Triton, s.r.o., Praha, 2004.
2. BAŠTECKÁ, B., GOLDMANN, P.: *Základy klinické psychologie*. Portál, Praha, 2005.
3. CSEFALVAY, Z., TRAUBNER, P.: *Afaziológia pre klinickú prax*. Osveta, Martin, 1996.
4. CSÉFALVAY, Z., KOŠTÁLOVÁ, M., KLIMEŠOVÁ, M.: *Diagnostika a terapie afázie, alexie, agrafie*. AKL ČR, Praha, 2003.
5. DLOUHÁ, O.: *Vývojová dysfázie – porucha zpracování řečového signálu*. Unitisk, Praha, 2003.
6. DVOŘÁK, J.: *Logopedický slovník*. Logopaedica clinica, Žďár n/S., 1998.
7. GANGALE, D.C.: *Rehabilitace v orofaciální oblasti*. Grada Publishing, Praha, 2004.
8. HOLMANOVÁ, J.: *Raná péče o dítě se sluchovým postižením*. Septima, Praha, 2002.
9. HOWLIN, P.: *Autismus u dospívajících a dospělých*. Portál, Praha, 2005.
10. HRDLIČKOVÁ, D., HRDLIČKA, M.: *Demence a poruchy paměti*. Grada Publishing, Praha, 1999.
11. HRDLIČKA, M., KOMÁREK, V.: *Dětský artismus*. Portál, Praha, 2005.
12. JAMBŮREK, B.: *Bilingvální vzdělávání neslyšících*. Septima, Praha, 1998.
13. JANOTOVÁ, N., ŘEHÁKOVÁ, K.: *Surdopedie*. SPN, Praha, 1990.
14. KEREKRETIOVÁ, A.: *Palatolália*. UK Bratislava, 1997.
15. KITTEL, A.: *Myofunkční terapie*. Grada Publishing, 1999.
16. KOUKOLÍK, F.: *Lidský mozek: funkční systémy, norma a poruchy*. Portál, Praha, 2000.
17. KULIŠTÁK, P., LEHEČKOVÁ, H., MIMROVÁ, M., NEBUDOVÁ, J.: *Afázie*. Triton, Praha, 1997.
18. KULIŠTÁK, P.: *Neuropsychologie*. Portál, Praha, 2003.
19. LAŠŤOVKA, M.: *Poruchy plynulosti řeči*. Scriptorium, Praha, 1999.
20. LECHTA, V.: *Logopedické repetitorium*. SPN, Bratislava, 1990.
21. LECHTA, V.: *Symptomatické poruchy řeči u dětí*. UK Bratislava, 2000.
22. LECHTA, V.: *Symptomatické poruchy řeči u dětí*. Portál, Praha, 2003.
23. LECHTA, V.: *Diagnostika narušenej komunikačnej schopnosti*. Osveta, Martin, 1995.
24. LECHTA, V.: *Diagnostika narušenej komunikačnej schopnosti*. Portál, Praha, 2003.
25. LECHTA, V.: *Terapia narušenej komunikačnej schopnosti*. Osveta, Martin, 2002.
26. LECHTA, V.: *Terapie narušenej komunikačnej schopnosti*. Portál, Praha, 2005.
27. LECHTA, V.: *Koktavost. Komplexní přístup*. Portál, Praha, 2004.
28. LECHTA, V.: *Diagnostika a terapie koktavosti. Pracovní listy*. AKL ČR, Praha, 2004.
29. MATĚJČEK, Z.: *Dyslexie*. SPN Praha, 1988 a další vydání.

30. MIKULAJOVÁ, M., RAFAJDUSOVÁ, I.: *Vývinová dysfázia*. Vl. nákladem, Bratislava, 1993.
31. MIMROVÁ, M.: *Afazie. Pracovní listy*. Triton, Praha, 1999.
32. NESNÍDALOVÁ, R.: *Extrémní osamělost*. Portál, Praha 1995.
33. NEUBAUER, K.: *Poruchy řečové komunikace u dospělých osob*. AKL ČR, Praha, 1997.
34. NEUBAUER, K.: *Poruchy řečové komunikace-diagnostika a terapie*. In: Preiss, m. a kol.: *Klinická neuropsychologie*. Grada Publishing, Praha, 1998, s.260-309.
35. NOVÁK, A.: *Foniatrie a pedaudiologie I. Poruchy komunikačního procesu způsobené sluchovými vadami*. Unitisk, Praha, 1994.
36. NOVÁK, A.: *Foniatrie a pedaudiologie II. Poruchy hlasu u dětí a dospělých*. Unitisk, Praha, 2000.
37. NOVÁK, A.: *Foniatrie a pedaudiologie III. Základy fyziologie a patofyziologie řeči. Diagnostika a léčba poruch řeči*. Unitisk, Praha, 1997.
38. NOVÁK, A.: *Korekce sluchových vad sluchadly*. Unitisk, Praha, 1995.
39. NOVÁK, A.: *Vývoj dětské řeči. Fyziologie, poruchy, diagnostika a léčba*. Unitisk, Praha, 1999.
40. OHNESORG, K.: *Fonetika pro logopedy*. SPN, Praha, 1974.
41. OSTATNÍKOVÁ, D.: *Anatómia, fyziológia a patofyziológia reči*. Asklepios, Bratislava, 2003.
42. PALKOVÁ, Z.: *Fonetika a fonologie češtiny*. UK Praha, 1994.
43. PREISS, M. a kol.: *Klinická neuropsychologie*. Grada, Praha, 1998 a další vydání.
44. PULDA, M.: *Včasná sluchově-řečová výchova malých sluchově postižených dětí*. MU, Brno, 1996.
45. ŘÍČAN, P., KREJČÍŘOVÁ, D. a kol.: *Dětská klinická psychologie*. Grada Publishing, Praha, 1997 a další vydání.
46. SEMAN, M.: *Poruchy dětské řeči*. SZN, Praha, 1956.
47. SOVÁK, M.: *Uvedení do logopedie*. SPN, Praha, 1978 a další vydání.
48. SOVÁK, M.: *Defektologický slovník*. SPN, Praha, 1978.
49. SVOBODOVÁ, K.: *Logopedická péče o děti s kochleárním implantátem*. Septima, Praha, 1997.
50. ŠKODOVÁ, E., JEDLIČKA, I., a kol.: *Základy klinické logopedie*. Portál, Praha, 2003.
51. VOHRADNÍK, M.: *Poruchy řečové komunikace u velofaryngeální insuficience*. Scriptorium, Praha, 2001.
52. VYBÍRAL, Z.: *Psychologie komunikace*. Portál, Praha, 2005.
53. ZELINKOVÁ, O.: *Poruchy učení*. Portál, Praha, 1994.
54. ZELINKOVÁ, O.: *Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program*. Portál, Praha, 2001.

Testové baterie

1. CSÉFALVAY, Z., KOŠTÁLOVÁ, M., KLIMEŠOVÁ, M.: *Diagnostika a terapie afázie, alexie, agrafie*. AKL ČR, Praha, 2003.
2. GRIMM, H., SCHÖLER, M., MIKULAJOVÁ, M.: *Heidelberský test vývoje řeči (H-S-E-T)*. Psychodiagnostika, s.r.o., Brno, 1997.
3. HEDÁNEK, J., ROUBÍČKOVÁ, J.: *Dysartrický profil – test 3F*. DeskTop Publishing FF UK, Praha, 1997.
4. HOLMEROVÁ, I.: *Testovník .Soubor testů pro gerontologii*. Česká Alzheimerovská společnost, Praha, 2003.
5. LECHTA, V.: *Diagnostika a terapie koktavosti. Pracovní listy*. AKL ČR, Praha, 2004.
6. ŠKODOVÁ, E., MICHEK, F., MORAVCOVÁ, M.: *Hodnocení fonemického sluchu u předškolních dětí*. Realia, Ostrava, 1995.
7. MATĚJČEK, Z., ŽLAB, Z.: *Zkouška laterality*. Psychodiagnostika, Bratislava, 1972 (opakovaná vydání – i Microdata, Ostrava, 1992).
8. MATĚJČEK, Z., ŽLAB, Z.: *Test laterality*. Psychodiagnostika, Brno, 2000.
9. ŽLAB, Z.: *Zkouška jazykového citu*. Microdata, Ostrava, 1992.

Periodika:

Diagnostika a terapie poruch komunikace (za posledních 5 let)

Folia Phoniatica et Logopedica (za posledních 5 let)

Logopaedica (vydavatel LiečrehGúth Bratislava - za posledních 5 let)

Aktuální periodika z oblasti pediatrie, neurologie, ORL a foniatry, geriatry, rehabilitačního lékařství

Legislativa

Znalosti základních aktuálně platných legislativních norem pro výkon profese klinického logopeda:

- Zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních)
- Vyhláška č. 423/2004 Sb., kterou se stanoví kreditní systém pro vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez přímého vedení nebo bez odborného dohledu
- Vyhláška č. 424/2004 Sb., kterou se stanoví činnost zdravotnických pracovníků po získání odborné způsobilosti
- Neodkladná první pomoc – viz IPVZ
- Veřejné zdravotnictví a zdravotnické právo – viz IPVZ
- Zákon č. 048/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů
- Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

- Zákon č. 002/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
- Etická charta
- Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách (vysokoškolský zákon)
- Zákon č. 561/2004 Sb., o mateřských, základních a středních školách (školský zákon)
- Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském a právech souvisejících s právem autorským (autorský zákon)

Internetové odkazy:

- **Asociace klinických logopedů ČR (AKL ČR)**
(základní i speciální informace o oboru pro členy AKL ČR i veřejnost, anotace a termíny pořádaných vzdělávacích akcí, přihlášky, anotace odborných školení, seminářů, kongresů a symposií v ČR i ve světě, diskusní fórum, novinky z oboru, odborné literatury i legislativy)
www.klinickalogopedie.cz
- **Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví (IPVZ)**
(základní informace o vzdělávacích programech specializační přípravy jednotlivých odborností, anotace, a termíny pořádaných akcí, přihlášky, termíny specializačních stáží, termíny atestací, knihovna)
www.ipvz.cz
- **Slovenská asociácia logopedov (SAL)**
(základní i speciální informace o oboru pro členy AKL ČR i veřejnost, anotace a termíny pořádaných vzdělávacích akcí, přihlášky, anotace odborných školení, seminářů, kongresů a symposií v ČR i ve světě, diskusní fórum, novinky z oboru, odborné literatury i legislativy)
www.sal.sk
- **Diskusní fórum osob trpících poruchou plynulosti řeči**
www.balbuticka.komunita.cz

a další internetové odkazy